

**UCHWAŁA NR LII/507/2014
RADY GMINY LUBACZÓW**

z dnia 26 września 2014 r.

w sprawie nadania Honorowego Obywatelstwa Gminy Lubaczów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz § 3 ust. 2 regulaminu nadawania honorowego obywatelstwa Gminy Lubaczów ustalonego uchwałą Rady Gminy Lubaczów nr LII/500/2014 z dnia 26 września 2014 r.

Rada Gminy Lubaczów uchwala, co następuje:

§ 1. Nadać pośmiertnie Honorowe Obywatelstwo Gminy Lubaczów generałowi Stanisławowi Dąbkowi.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Lubaczów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Lubaczów

Roman Cozac

Uzasadnienie

Generał Stanisław Dąbek urodził się w 28 marca 1892 r. w Nisku w ówczesnym zaborze austriackim ale przez całe swoje młode i dorosłe życie był związany z Lubaczowem i Felsendorfem (Dąbkowem) gdzie przeprowadziła się jego rodzina. Z przekazów rodzinnych wynika, że Stanisław Dąbek wychowywał się początkowo głównie pod opieką matki Rozalii oraz dziadka, leśniczego i byłego powstańca z roku 1863, Franciszka Powęskiego. Już od dziecka cechowała go dokładność i skrupulatność. Ojciec Szczepan od 1900 r. mieszkał w gospodarstwie rolnym w Dąbkowie, do którego w 1905 r. przeprowadziła się reszta rodziny.

W 1907 r. w Lubaczowie Stanisław Dąbek ukończył 6 klasową szkołę ludową, a następnie uczęszczał do seminarium nauczycielskiego w Sokalu, które ukończył 1913 r.

W 1913 r. rozpoczął pracę jako nauczyciel w szkole ludowej pod Bóbrką, nieopodal Lwowa. W tym czasie zamierzał podjąć studia prawnicze na Uniwersytecie Lwowskim.

W związku z wybuchem I wojny światowej w 1914 r. powołano go jako jednorocznego ochotnika, do służby w piechocie w armii austriackiej, a następnie skierowano do Baring, do szkoły dla oficerów rezerwy. Po ukończeniu szkoły, w stopniu podporucznika został wysłany na front. Został ciężko ranny podczas walk w Karpatach. Po rehabilitacji do końca wojny walczył we Włoszech.

W listopadzie 1918 r. zgłosił się do Wojska Polskiego i po weryfikacji otrzymał stopień kapitana w korpusie piechoty. Był obrońcą Lubaczowa w walce z Ukraińcami w 1918 r., obrońcą Lwowa i bohaterem wojny polsko – bolszewickiej. Wdzięczni Lubaczowianie w 1929 r. nadali mu Honorowe Obywatelstwo.

W trakcie działań wojennych awansował do stopnia majora. Sprawował funkcję dowódcy batalionu kolejno w 14 Pułku Piechoty oraz 7 i 8 Pułku Piechoty Legionów. W 1924 r. został mianowany podpułkownikiem. Później był zastępcą dowódcy 7 Pułku Piechoty Legionów w Chełmie. W latach 1928-30 pełnił funkcję komendanta Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie i Tomaszowie Mazowieckim. W latach 1930 - 1935 dowodził 7 Pułkiem Piechoty Legionów w Chełmie. Następnie w 1935 r. objął dowództwo 52 Pułku Strzelców Kresowych w Złoczowie.

Pod koniec lipca 1939 r., w przededniu wybuchu wojny został wyznaczony dowódcą Morskiej Brygady Obrony Narodowej i p.o. dowódcy Lądowej Obrony Wybrzeża. Podjął aktywne prace nad umocnieniem pozycji obronnych i wzmocnieniem uzbrojenia podległych mu jednostek. Podczas kampanii wrześniowej dowodził aktywnie całością sił lądowych zgromadzonych wokół Gdyni, organizując wypadki zaczepne. Ogółem płk Stanisław Dąbek dowodził 15 tys. żołnierzy i ok. 60 działami i moździerzami różnego kalibru. Siły przeciwnika były trzykrotnie większe. Wobec przeważających sił niemieckich i odcięcia oddziałów polskich na Wybrzeżu od pozostałej części kraju, podjął decyzję o ewakuacji na Kępę Oksywską.

Jak wspominał komisarz rządu Franciszek Sokół - 16 września „o 23.30 pożegnaliśmy się na zawsze” - Ostatnie słowa, jakie od Dąbka usłyszałem, były następujące: "Gdy powrócisz do Gdyni, powiedz, że u Gdynian znalazłem odwagę, pogardę wobec nieprzyjaciela i umiłowanie swej słonecznej Gdyni." Rankiem 19 września Dąbek złożył kontradmirałowi Unrugowi ostatni meldunek, a w ostatniej bitwie walczył jak zwykły żołnierz. Krótko przed śmiercią około godziny 17-tej, bezsilny wobec przewagi przeciwnika i lekko ranny odłamkiem pocisku z moździerza, polecił ppłk. Ignacemu Szpunarowi swemu zastępcy, by po jego śmierci zakończył walkę i przekazał pożegnanie dla żony oraz córki.

Stanisław Dąbek był człowiekiem wielkiego charakteru, honor żołnierski cenił ponad życie. Jako dowódca Lądowej Obrony Wybrzeża nie chciał żyć ze świadomością, że wymagał od podwładnych najwyższego poświęcenia, że tylu posłał na śmierć, choć w słusznej sprawie, z żelazną konsekwencją zdecydował się pozostać wśród poległych.

Pułkownik Stanisław Dąbek przeszedł do legendy jako uosobienie i wzór żołnierskiego męstwa, wytrwałości i poświęcenia.

W 1964 r. pośmiertnie został awansowany przez Prezydenta RP na uchodźctwie na stopień generała brygady.

Imieniem „Pułkownika Stanisława Dąbka” wyróżniony jest 1 Morski Pułk Strzelców w Gdyni. Nosi je także ulica łącząca północne dzielnice Gdyni, jedna z głównych ulic Elbląga oraz ulica

w Lubaczowie, natomiast w Babich Dołach znajduje się jego pomnik, podobnie jak w Stalowej Woli. Jest patronem szkół w Stalowej Woli (Zespołu Szkół nr 4), szkoły Nr 1 w Lubaczowie oraz w Nisku. Jego imię przybrały dwa hufce harcerskie w Łodzi i Pruszcze Gdańskim.

Na cześć Stanisława Dąbka, na wniosek mieszkańców, rozporządzeniem ministra administracji publicznej z dnia 19 sierpnia 1949 r. o przywróceniu i ustaleniu nazw miejscowości dokonano zmiany nazwy miejscowości z Felsendorf na Dąbków.

Ciało Stanisława Dąbka spoczywa na cmentarzu w Gdyni Redłowie wraz z 564 żołnierzami 1 i 2 morskiego pułku strzelców, batalionów ON oraz innymi ochotnikami, uczestnikami wojny obronnej 1939 r. Na płycie nagrobnej pułkownika zostały wyryte słowa: „Pokażę wam jak Polak walczy i umiera ...”.

Generał Stanisław Dąbek, syn ziemi lubaczowskiej, bohater września 1939 r. zasłużył sobie na pamięć społeczeństwa Gminy Lubaczów jako wzór niezłomnego żołnierza, patrioty, obywatela i Polaka oraz na uczczenie jego pamięci nadaniem Mu Honorowego Obywatelstwa Gminy Lubaczów.